

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 4.

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: 4 Baking.

Oppskr. av: Dina Lund,

(adresse): Skage i Namdalen.

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr.

Br.nr.

Nord-Trøndelag
Overhalla
Skaq.
Halvårmo

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Emne
nr. 4. Baking

1. Korn og korn.

J 80-90 åra var det nok så
at ei stutt med at folk
mol kornet på heimkoen
men betke de var ble brukt
enda men så ble den av-
løst av møllebruket, som
nu brukes. Tenker interiont
eller innboet i et gammelt
kirkhus og bakerhus, der stod
også en gammel håndkoen
hvor vi kann møtt os med
at dreie møllesteinen rundt
eller en staur som var fast
gjort i lakel og der ble ende
av stauren med de de stei
men som var slått i tveit i
på ene kanten. Som seglen
kirkhulle var der også hvor
kornet ble lokket på. Det
var en stor, svar gråske som
i midten av den en stor que
ve som var som var for kin
gin var ferdig ble lakel i

Likens i var det piden mot
 samme side av torkhytten en
 oven som var opommet i en
 kverning och en flak beving
 av umulde skene for nemmet
 det var meisstein. Det var en oven
 som ble brukt til at stek leper
 (Klipping) i leuse som det
 asi ble kalt. Klippingebrod
 var det mest almenlige
 navn. Komme vakte tilbake til
 det senere. - Det ble malt kan
 2 sorte mel det gj kan huske
 det var haoremel og bygumel
 alle grymmel. Det ble brukt
 malt grym og i av bygget
 mel. ~~Jeg~~ kan ikke huske at det
 ble brukt hauregryn av egen
 avle. - Ja det bruktes at sifle
 mel i en sakalb "Told" du
 var rind med tünd av en
 sportjorpen elling adkil
 lig vid omfang og brukning
 var det som var alle go sport
 matrigt men dette var tynt
 men det hadde jo var litt stekt
 asi, for det hadde jo hulle mens
 man ricket og siklet

Det er, har jeg hørt, at mellet
 skal være bedre at bake av
 vis det har lakten bideme
 at bake av rymalt mel.

Baksten

Kan ikke huske at det ble brukt
 at det var folk fra flere gårder
 som var sammen om at bake
 flatbrød. Det var ikke alle

Baking.

3 som kunne lake god flatbrød
 for heller. - Det måtte være lynt
 bakt og sprødt og godt stekt ikke
 "Stålspekt" som det kaldes. - Ja kan
 ikke huske at det ble fællesbaking
 av kvinder på gardene. De hadde en
 flink bakke kone når man ikke
 gjorde det selv. - Ja disse leper i
 flatbrødbaking for adskillig om
 krings og bakte. Havne bød bli
 myk mykhet bakt av haaremel
 og vand til hverdags. - Se ble
 det bakt brød av byggmel og
 vand og kokke, holdt poteter
 som ble rodd i bakt lynt
 og skaut i stevker (se avzler)
 det var selvs kopsbrød, godt en
 3 die sort flatbrød bakt av bygg
 mel (byggmel og vand til det
 ga bruk. -

Leffe, Lemse eller Klemning.
 Det er iotke mange slag leffe
 Klemningleffe, tytleffe og kvæleffe
 brukes ikke her i bygda såvidt
 jeg vet. - Lefse, som jeg vit om er
 egglemse, melbrødemse og
 krinalemse. - Eggleffe bakt
 av fin-fint byggmel grynemel
 og vand, når leiven var utbet
 by stekt god si ble den uttøft
 av bakerovnen med en såkall
 "spøddo" som ble bakt med
 "leiven. stektes altså drevet på
 den så den ble godt sprødt
 stekt. - Med denne spøddo

Baking.

4 ble leiven lakt på et såkalt
brødlåkt li' li' li' den ble en
arbjølet så ble den smurt med
en bred kose og oarsmeier med
god, med pekket egg. Det måtte
smøres tykt, dess bedre ble klen-
ningen. - Ja, når dette var gjort
måtte leiven i ovnen igjen
for at egget skulle stivne god
men passe at holde leiven opp
så den ikke ble mer stekt på
tendeste siden. - Så var det
lefsesakt at fint grynemel
og vand når den var ferdig
stekt (leiven) måtte givden
utledes av stekovnen som
den forrige, og den ble smurt
over med smelt hvit smør vis-
pet eller 2 egg og smunden frije
måtte leiven en i ovnen igjen
for at stekes eller tørkes lett på
baksiden. - Så er det en sort:
Kinnalefses som i allefall ble
brukt i viden barndom og ungdom.
Den ble også lakt av gryn-
mel og vand, og stekt som
de foregående bare med den
forsjell at det ble påsmurt
dette brødet som en tykk grøt
kallaget av fløte og smelt hvaler
smeltbror det var litt kanel i
også denne grøten ble klistet
på leiven med en liten spade
arbeidet at ble med vaks i
smale kjeffer langs eller, det

5. ble kleinet slik at det ble
lik som firkanten på leiven
den måtte også ha samme
stekingens tids den ble smert
som et gude og kanyt list
lengere tid. - Leiven måtte
ikke legges sammen før de var
aldeles kolde. - Fillingen har
ikke gjæren kjennskap til.
Fordjellen mellem flatbrød og
lelse er at leiven som bli bakt
og skal bakes som flatbrød
er at den ikke er over smert
med noe annet enn noen
striper med vann mens det
som skal bakes lelse er på smert
som gjæ har fordell med egg
melk og egg samt som ikke
gorokore på kinn brolid
brot av lelse så må man
depreke leiven godt med vand
at la den ligge en stund med
et hvitt stykke koi både
innen og ous. Når den er myk
så er det bare at suøre på
leiven god med suore fæin
emel og leggen sammen og
klypt den i passende stykker
Så stor en vil ha den.
Før i tiden ble det bruggit øll
mye often emu ut by da ble
det tappet gjær på flasker
så man hadde gjær lengre
Tid alle tok nok gjær av den
gen gjemt i mel, men det vil

B. de bli så svært at baken ble
 ikke noe gode. - Men for li den
 er det ikke farlig for gjær på
 hven en bettekk selges gjær.
 Det er nok ikke vansksteling
 for folk som har holdt gjær
 noe med bakening at forstå
 når deigen er godt gjæret det
 ser man på hevingen står
 som en ball "som man sier
 mendi" er farne i bakening kan
 som et sikkert merke på at
 den er nok gjæret gjere et hull
 i deigen og holde en brennende
 fyrstikke ovenfor så vil den
 stikke straks. - Det kan godt
 herne at brød bakt med sur
 deig som gjær skal ha lenge
 tid for det bli stekt ena brød
 bakt med almindelig gjær. Na
 mel og brød gjær som det skal
 være skal jo stekningu ves
 gerding på en lime eller deom-
 brint. - ja i krigstiden var det
 jo så dårlig et mel at det kan
 me herne sig at brødene ikke
 ble stekt oppi samme horn lenge
 de stod i ovnen.

Et man har bakt syra brød som
 man baka flatbrød bygnings
 ikke lil. Vardingkake har jeg
 heller ingen kjennskap til heller
 ikke kamnkake. Kan huske det
 ble bakt reenne Paker av gjær
 deig disse ble bakt på korn-

Fyr eller bakesjorn. Det var ^{med}
i stovhus eller ildhus. Var ikke
selv oven uden for huset men
gj har hørt snakke om dem au
daglig var det for at de skulle
være sikker for brandfare. Ja,
det var flere som nyttede same
oven for det var nok ^{ikke} hos alle
det var ikke. Være ikke tal om ovn
betaling, bare takk for lånet.
Måtte ikke ha ved som varmet
for stekt som birk og olderved
helt grønt. Ved at bakte
litt mel i ovn for man
sikke i en brøden kunne man
se om den var for varm. ^{brøden}
des melet så måtte man en
sen være litt med at sette
brøden i ovnen eller så leg
ge en blekkeplate på bunn av
bakerovnen. Dette var ved for
stekt tender varme. Men så
var hvis det var for stekt over
varme. Det var 2 stener over
hverandre på hver side i mu
ren ovenfor bakerovnen. Det
var bare at la det en eller
2 stene der så ble den pressede.
Satt har gj ikke hørt kly brøkt.
Men de som var vant til at ba
ke brød så kunne man det
nyttelunde ved at rekke hån
den i en i bakerovnen. At
gjøre bakerovnen rein for å
gjørke for man skulle i en brø

1005

Baking.

6

dene ble brukt. En litt lang

stang med en brekloss ved

over vedre enden på denne ble

dyppet i vann og den ble brukt

at make te i grøtten med

varmen. Så ble det brennet

en omkring enden på en

anney stang og litt brettet

og dette ble brukt at feie ren

sønnen da ble oven stein og fin

vår denne pløken da ble sm-

lakt. Dette ble outrent som en

hadde brukt en soptinne. At

stekt små kaker av forskjellige

slag fint kaffebrød var fint

eller at man hadde stekt brød

det ble passende varme. Ja man

kunne også dersom man hadde

rå ved legge den til tørking. Der

Vaffelkake og goro stekt i jern

har vært brukt så lenge og tusten

Berg deler meget godlig og

godt til kaffebrød goro brukt

kkelig til kaffen men vaffel

kake brutes meget til fro-

kost og mellommat. Vaffler

enten stekt av røre av gjæmmel

eller hvelmel eller legge mjølskri-

med melk i. Kveiver brød har je-

vint kake om men vet ikke hvor

dan det bli tillaget. To sønner

Goro brukes, flat goro og krum

kaker. - Vet fores len ikke om det

fennes. Goro jern med såkalle

armer på stå for at brude i den

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke:

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Emne:

Bygdelag:

Oppskr. av:

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

7. Liden man hadde gjeve
 at treke ^{de} slike langbrandede
 gjeve. Man hadde iustor
 blein lakt opi gjeven så had
 de man varme kof for skeinen
 og passet at det ikke ble for
 sterk varme. Det var ena gjit
 at steke noen flate ferdan
 lede goroer. Røren var laud
 av stipsull melk eller fløte
 melk og hulemel og sukker
 eller kaka. Kamel eller kardi
 more kunne ord goro alka
 i. Det var arketting om at gjore
 at røren var passende. Lytte
 var den for lytt råud den tittor
 gjent og var den for lytte så
 ble ikke goroer så god. -
 Nu for liden stekes Røyn-
 goro i røyke gjeve på. Rør
 Røyn. Stor seller røren
 villaget på samme måte
 kan litt finne røre f. cept
 usaltet smør eller fløte og

10. noe mere sukker for at den skal gå at krümme. - En tredie sort er bakt godt. Rind eller diigen bestil av samme som de for ovrege sorter. Men det at den nu være en del fæstet så det går an at bakte den ut med kjivle til liden som sjæs i 4 kant og steker i slike jern på komfyr, med ikke for sterk varme.

Så er det en sort som kalles for Speibladkake eller småkake som i allefall ble brukt for i allefall kakejernet var ledet eller flad bod bakningen. Så var det så snart at slike noen slike kaker. De var virkelig gode, men ikke gjenmes i en lenger. Rind var stort sett som til søffekake, man måtte selv smøre på smør. -